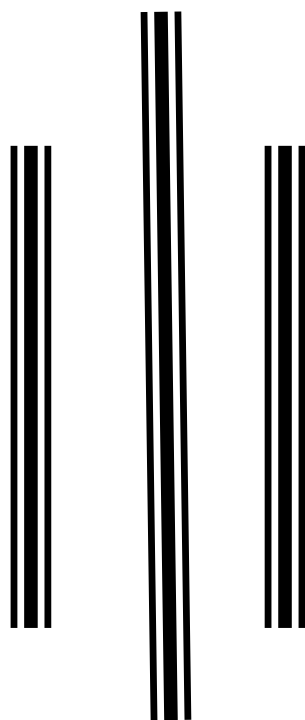

कालीगण्डकी गाउँपालिका गाउँसभाको सत्रौँ अधिवेशनमा
उपाध्यक्ष श्री साबित्रा कोइरालाज्यूद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को

बजेट वक्तव्य

कालीगण्डकी गाउँपालिका
गाउँसभाको सचिवालय

स्याङ्जा जिल्ला, गण्डकी प्रदेश

विक्रम संवत् २०८२ साल असार ९ गते, सोमबार

गाउँसभाका श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु

१. नेपालको संविधान २०७२ ले व्यवस्था गरेको संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासनको व्यवस्था भए अनुसार तिन तहको सरकारमा संघीय सरकार र प्रदेश सरकारले आफ्नो नीति तथा कार्यक्रम र बजेट प्रस्तुत गरिसकेका छन्, भने स्थानीय सरकारका रूपमा रहेको कालीगण्डकी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रममा आधारित रही यो सम्मानित गाउँ सभा समक्ष कालीगण्डकी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को बजेट कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अवसर पाउदा गर्वको अनुभूति गरेकोछु।
२. संघीय संरचनामा नेपालको आधारशिला मजबुद पार्नको लागि सामन्ती निरंकुश, केन्द्रीकृत र एकात्मक राज्य व्यवस्थाले सृजना गरेका सबै प्रकारका विभेद र उत्पीडनको अन्त्यको लागि विभिन्न समयमा भएका आन्दोलनहरुमा शहदत प्राप्त गर्ने अमर सहिदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धा सुमन र सम्मान व्यक्त गर्दछु। ती आन्दोलनहरुमा नैतिक तथा भौतिक रूपमा योगदान गर्नुहुने राजनीतिक व्यक्ति तथा नागरिकहरुप्रति सम्मान व्यक्त गर्दछु।
३. कालीगण्डकी गाउँपालिकाले संवैधानिक व्यवस्थाको मर्म र भावना अनुरूप स्थानीय सरकार संचालनको अधिकार भित्र रहेर काम गरिरहदा संघीय सरकारले देखाएको स्थानीय सरकार प्रतिको वित्तीय हस्तान्तरण प्रणालीको कटौतीका वावजुद आफ्नो स्रोत साधनलाई व्यवस्था गर्दै २०८२/०८३ को बजेटले नागरिकका आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्न कोशिस गरिएको छ।
४. स्थानीय शासनको रूपमा स्थानीय सरकारको स्थापना भएसँगै समृद्ध गाउँपालिका, सुखी नागरिकको अभिष्ट पूरा गर्नका लागि यस गाउँपालिकाले अख्तियार गरेको नीति, लिएका रणनीति र सञ्चालन गरेका योजना तथा

क्रियाकलापहरूका कारण एक नमूना गाउँपालिकाको रूपमा यस स्थानीय तहले आफ्नो विशिष्ट पहिचान स्थापना गरेको व्यहोरा निवेदन गर्दछु। अन्यत्रका स्थानीय सरकारका असल अभ्यासलाई सन्दर्भ सहित अनुकरण गर्ने तथा यस स्थानीय सरकारका असल अभ्यासहरूलाई प्रचारप्रसार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै नमूना गाउँपालिकाको रूपमा स्थापित हुने कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरताका साथ आगामि आर्थिक वर्षको बजेट प्रस्तुत गर्ने कोशिस गरिएको छ।

५. आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा नेपालको संविधान, २०७२, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४, नेपाल सरकारको सोही आवधिक योजना र प्रदेश सरकार दोस्रो पञ्चवर्षिय आवधिक योजना तथा यस कालीगण्डकी गाउँपालिकाको दोस्रो आवधिक योजना, कालीगण्डकी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम र नेपालको दिगो विकासका लक्ष्यहरू, राजस्व अनुमान समिति, विषयगत समितिहरू, स्रोत व्यवस्थापन समिति, आर्थिक सर्वेक्षण, मध्यकालीन खर्च संरचना र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिका सुझावहरू र सरोकारवालाहरूको सुझावहरूलाई समेत आवश्यक मार्गदर्शनको रूप लिएकोछु।
६. विश्वव्यापी रूपमा देखापरेको आर्थिक मन्दीको सूक्ष्म लक्षणबाट सतर्क रही देशको अर्थतन्त्रमा देखिएको आर्थिक संकट र व्यापार घाटाले पारेको प्रभाव, प्राकृतिक विपद जलवायु परिवर्तनले पारेको असरलाई पनि विशेष ख्याल गर्दै यस पालिकाभित्र आय, उत्पादन र रोजगारी सिर्जना मार्फत प्रतिस्पर्धी आन्तरिक अर्थतन्त्रको निर्माण गर्ने संस्कृतिको प्रोत्साहन गर्ने, मानव संसाधनको गुणात्मक विकास गर्ने र सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई थप चुस्त तथा पारदर्शिता, जवाफदेहिता साथै प्रभावकारी बनाउने कार्यमा यो बजेटलाई लक्षित गरेको छु।
७. आगामि बजेट जलवायु अनुकूलन अर्थतन्त्रको आधारभूत सिद्धान्तमा आधारित रहने दिगो विकास र मौसम प्रतिकूलको वातावरण बीच सन्तुलित सम्बन्ध कार्य

गर्ने, सामाजिक परिचालनमा जोड दिने, सेवा प्रवाहमा आधुनिक प्रविधिको उपयोग मार्फत लागतमा न्युनिकरण गर्ने, उत्पादन वृद्धिसँगै रोजगारीको अवसर प्रदान गर्दै सोही रोजगारी मार्फत गरिबीको न्युनीकरण गर्ने, सक्षम ग्रामीण अर्थतन्त्रको विकास गर्ने, गाउँ समुदायका वस्ती बसोबासलाई आकर्षक बनाउने कार्यमा परोक्ष र प्रत्यक्ष रुपमा भूमिका निर्वाह गर्ने प्रकृतिले आगामि बजेटको निर्माण गरेको छु।

८. आगामि आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम निर्धारण गरी रहदा चुनौति र सम्भावनाहरूको दरिलो उपस्थिति रहेको छ। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमले तय गरेका नीतिको कार्यान्वयनका लागि कार्यक्रम र क्रियाकलापको निर्धारण गर्दा चुनौतिहरूको सामना गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छ।
९. पछिल्लो समय करिब ५ वर्ष यता महामारी पश्चात् विभिन्न देशको आपसी द्वन्द तथा युद्धले विश्वव्यापीरूपमा देखा परेको आर्थिक शिथिलताका कारण रोजगारी उत्पादन र चलायमान अर्थतन्त्रमा परेको प्रभाव यस गाउँपालिकामा पर्न नदिनु, समाजमा देखिएको व्यक्तिवादि नकारात्मक सोचलाई नियन्त्रण गर्दै युवा शक्तिलाई गाउँमै रोजगारीका अवसर प्रदान गर्नु, प्राकृतिक स्रोतहरूको दिगो र प्रभावकारी उपयोग गर्नु, व्यवस्थित वस्ती विकास गर्नु, निर्मित संरचनाहरूको दिगोपनाको लागि आवश्यक कार्य गर्नु, दक्ष मानव संसाधनको विकास गर्नु, कालीगण्डकी ए जलविद्युत आयोजनाको प्रभावित क्षेत्रहरू मध्येमा सबैभन्दा बढी प्रभावित क्षेत्र हुँदा समेत अनुपातिक रुपमा प्राप्त हुनुपर्ने रोयल्टी प्राप्त नहुनु, जलवायु अनुकूलका कार्यक्रम मार्फत विपदजन्य परिस्थितिको न्युनिकरण गर्नुपर्ने चुनौतिहरूको सामु यो बजेट निर्माण गरेछु ।
१०. स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ क्षेत्राधिकार भित्र नीति तथा कार्यक्रमको भित्र रहेर बजेट व्यवस्थापन गरिरहेको छौ। यद्यपि कालीगण्डकी गाउँपालिकाको नीति अनुसार सबै कामहरू सम्पन्न भइसकेको छैनन्। केहि योजनाहरू सम्पन्न

भएका छन, केहि अन्तिम चरणमा छन्। केहि योजना अगाडी बढाउन कोशिशमा छौ । चलिरहेका छन्। गाउँपालिकाले आफ्नो स्रोत र साधनले भ्याएसम्म नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई कार्यान्वयन गर्न कोशिस गरिरहेका छौं। तर संघीय सरकारले वित्तिय समानिकरण अनुदान प्रत्येक वर्ष बजेट प्रस्तुत गर्ने र आर्थिक वर्षको अन्तिममा कटौति गर्ने प्रक्रियाले केही योजना अधुरा हुँदा पालिकाले उद्देश्य अनुसार लक्ष्य प्राप्तिमा असर परिरहेको अवगत गराउन चाहान्छु।

११. कालीगण्डकी गाउँपालिकाले हरेक कामको प्रक्रियाहरुलाई नियमसंगत ढंगबाट अगाडि बढाइ रहेको छ, जसको कारण वित्तीय सुशासनमा उत्कृष्ट हुन सफल भएको कुरा यहाँहरु सामु छर्लङ्ग छ।
१२. प्रस्तुत चुनौति र अवसरहरुका बीचमा सामञ्जस्यता कायम गर्दै आगामी आर्थिक वर्षको बजेटले समृद्ध गाउँपालिका, सुखी नागरिकको लक्ष्य प्राप्तिमा लागि ठोस योगदान पुर्‍याउने सोचका साथ आर्थिक सर्वेक्षण र मध्यकालीन खर्च संरचना तयार गरी बजेट निर्माण गर्ने प्रयास गरेको छु। आय, उत्पादन र रोजगारी अभिवृद्धि तथा सुरक्षित र आकर्षक सामुदायिक वस्ती विकास गर्ने लक्ष्य राखेको छु।
१३. चालु आर्थिक वर्षका लागि लिइएका नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनका लागि बजेटमा भएका व्यवस्थाको कार्यान्वयन मार्फत मापन गर्न सकिने भौतिक प्रगतिहरु हासिल भएका छन्।
१४. सभाध्यक्ष महोदय,
१५. चालू आर्थिक वर्षमा संशोधन सहित अनुमानित आय रु ६८ करोड ६६ लाख ७६ हजार प्रस्ताव गरिएकोमा हालसम्म रु ६२ करोड ६३ लाख २२ हजार मात्र प्राप्त हुन आएको छ । चालू आर्थिक वर्ष को असारको पहिलो हप्तासम्म कुल बजेटको रु ४७ करोड ५ लाख ७४ हजार अर्थात ६८.५२ प्रतिशत खर्च भएको छ । पूँजिगततर्फको बजेट रु २८ करोड २२ लाख ६६ हजार मध्ये ६५.९७

प्रतिशत अर्थात १८ करोड ६२ लाख ४ हजार खर्च भएको छ । चालु तर्फ ४० करोड ४४ लाख ९ हजार विनियोजन भएकोमा ७०.३१ प्रतिशत अर्थात २८ करोड ४३ लाख ६९ हजार खर्च भएको छ ।

१६. अब म आगामी आर्थिक वर्षको लागि आय अनुमानको विवरण पेश गर्दछु ।
१७. आगामी आर्थिक वर्षका लागि संघ सरकारबाट प्राप्त हुने वित्त हस्तान्तरण अन्तर्गत संघीय समानिकरण अनुदानतर्फ रु ९ करोड २० लाख, सशर्त अनुदान चालु तर्फ २१ करोड ५० लाख, शसर्त अनुदान पुँजीगत तर्फ ८ करोड ४५ लाख, विशेष अनुदान चालु तर्फ १ करोड ६५ र समपुरक अनुदान रु ६१ लाख गरी संघीय सरकारबाट कुल ४१ करोड ४१ लाख रकमको अनुमान गरेको छु ।
१८. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्त हस्तान्तरण अन्तर्गत समानीकरण अनुदान रु १ करोड १९ लाख ८८ हजार , विशेष अनुदान पुँजीगत रु ४० लाख, र समपुक अनुदान रु ६० लाख गरी कुल रु २ करोड १९ लाख ८८ हजार प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।
१९. बाँडफाँड भई प्राप्त हुने राजश्व तर्फ संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने मुल्यअभिवृद्धी कर र अन्तशुल्कबाट रु ७ करोड २३ लाखको अनुमान गरेकोछु भने प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सवारी साधन कर र घर जग्गा रजिष्ट्रेशन करबाट रु ८५ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।
२०. बाँडफाँड भई प्राप्त जलविद्युत सम्बन्धी रोयल्टी, वन, आन्तरिक स्रोत बाट रु ९ करोड ८६ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरेकोछु
२१. अन्तरसरकारी वित्त हस्तान्तरण, बाँडफाँड भई प्राप्त हुने राजश्व, रोयल्टी र गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतबाट प्राप्त राजश्व.गरी आगामी आर्थिक वर्षको लागि रु ६१ करोड ६० लाख ५९ हजार आय हुने अनुमान गरेको छु ।

२२. अब म आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को क्षेत्रगत बजेट विनियोजनको विवरण पेश गर्दछु जसमा पूँजीगत खर्च तर्फ ३८ प्रतिशत र चालु खर्च तर्फ ६२ प्रतिशत बजेट वियोजन गरेको छु ।

पूर्वाधार विकास

२३. आगामी आर्थिक वर्षमा पूर्वाधार विकास क्षेत्रमा रु. ९ करोड १ लाख विनियोजन गरेको छु जस अन्तर्गतका उपक्षेत्रहरूमा सडक तर्फ रु ६ करोड ९८ लाख, भवन, आवास तथा बस्ती विकासमा रु १ करोड ५० लाख, उर्जा र विद्युतमा रु २८ लाख, सूचना र प्रविधि तर्फ रु. २५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२४. कट्टी सुलसुले सडकको लागि संघीय सरकारको सम्पुरक अनुदान र गाउँपालिकाको साझेदारीबाट रु ३ करोड ७६ लाखको बजेट आगामी २ वर्षसम्मको लागि सुनिश्चित गरिएको छ भने आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को मा संघीय सरकारबाट रु ६१ लाख र गाउँपालिकाको तर्फबाट सो मा थप रु ६१ लाख गरी कुल १ करोड २२ लाख विनियोजन गरेको छु ।
२५. हटिया चिउरीबोट सडकका लागि गण्डकी प्रदेश सरकारबाट प्राप्त सम्पूरक अनुदानतर्फको रु ६० लाख र गाउँपालिकाबाट सो मा थप रु ६० लाख गरी कुल रु १ करोड २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
२६. गाउँपालिका सिटीहल निर्माणको लागि रु १ करोड १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
२७. माध्यमिक विद्यालयहरू र आधारभूत स्वास्थ्य इकाइहरूमा कालोपत्रे सडकले जोड्ने कार्यका बजेट विनियोजन गरेको छु ।
२८. रुद्रवेणी ठाटीभञ्ज्याङ, हटिया – रानीघाट, इटालीचोक देखि मिलनचोक बजार मिर्मी, किपट – रानीघाट वैघा देखि बारीचौर र पुल क्याम्पदेखि वडा नं. २ शालिकराम लोकमार्ग ट्रयाक निर्माणको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।

२९. खहरे गोकुङ्गा, छिस्दी देखि पुल क्याम्प, लालटिन बजारदेखि चिडिचोक वडा नं. २, स्वास्थ्य चौकी जाने सडक वडा नं. २, गहलाम घडीपोखरा देउराली सडक वडा नं. ४, लिहाक देखि सोता सडक वडा नं ५, जैपते देखि इलुङ्गा, जोगीडाँडा देखि रिप्दी, नयाँमिल देखि मेथिबारी, देउराली देखि पोखरी गैरा सडक वडा नं. ६, मिर्मी चोक देखि फूलबारी, मिलनचोक देखि फूलबारी, चिउरीबोट किपट, न्यौपाने टोल वडा नं. ७ मिर्मी, चिडिदेखि तल्लो जिरो जाने चोक, तिनमुखे जाने सडक, टुमलेक शिला मोटरबाटो, लुङ्खोला सरुन चण्डी माथिल्लो घुरडाडा भडारी, कृषिबारी जौबारी, बडरदेखि पालीचौर सडकलाई बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३०. सडक बत्ती जडान तथा मुख्य स्थानहरूमा सिसिक्यामेरा जडान गरी गाउँपालिकाको केन्द्रबाट अनुगमन गर्ने गरी पूर्वाधार विकास गर्नका लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
३१. खानेपानी, बाटो, सिँचाई, अस्पतालको पूर्वाधार मर्मत सम्भारको लागि रु ४५ लाखको बजेट विनियोजन गरेको छु ।
३२. मिर्मी बस्ती विकास तथा ढल निर्माणको लागि रु २५ लाख, फेदीखोला-खोरिया सडक वडा नं ७ को लागि रु २५ लाखको विनियोजन गरेको छु ।
३३. गोरेटो बाटो निर्माणको लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
३४. मिर्मी र कारीकोट बसपार्कलाई सम्पन्न गर्न र फोहोरमैला प्रशोधन केन्द्र निर्माण साथै हाल मिर्मी लगायतका बजार क्षेत्रमा फोहोर व्यवस्थापन गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
३५. ट्याङलुङ शिला पूर्वाधार वडा नं. २, प्यूघा खेलमैदान, लुङ्सीङ खेल मैदान अपुरो, पोखरडाँडा खानेपानी ट्याङ्की निर्माण वडा नं ३, सिटी हल जाने सडक गहलाम, लाकुरी देखि गाउँपालिका जाने सडक, मिर्मी खेलमैदान पर्खाल निर्माण, विश्वकर्मा सेवा समाजको समिति भवन निर्माण वडा नं. २ लाई आवश्यक बजेट मिलाएको छु ।

३६. लसर्घावेशी देखि कालीगण्डकी नदी झोलुङ्गे पुल जाने गोरेटो बाटोको लागि आवश्यक बजेट मिलाएको छु ।
३७. संघीय सरकार मार्फत कार्यान्वयन हुने गरी ताँप - बास्टारी - भपेङ् बगर सडक रु ३ करोड, रुद्रवेणी – आलमदेवी – देउराली रानीमहल सडक रु ३ करोड, बेल्टारी – बाँसटारी – इमिसल - छाप सडकको लागि रु ३ करोड, विर्घा भुष्टुङ - लसर्घाबेसी कोटाकोट - रुद्रवेणी सडक कालोपत्रेको लागि रु ३ करोड, वैघा छाप - टङ्गलेवा सडक स्तरोन्नतीको लागि रु ३ करोडको व्यवस्था मिलाएको छु ।
३८. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट कार्यान्वयन हुने गरी विर्घा गहलाम – वनकसी - खहरे सडक सुधार वडा नं. ४ रु १ करोड, मिर्मी – विर्घा - रानीघाट सडक वडा नं. ७,४,३ रु ३ करोड, खहरे तिन घर साइलुङ मोटरबाटो स्तरोन्नती वडा नं. ४ र जैपते करेकुवा सडक स्तरोन्नती वडा नं. ५ रु ५० लाख, फेदी खोरीया पिसेखर्क गैलीभञ्ज्याङ सडक स्तरोन्नती वडा नं. ७ रु ५० लाख, अरुवा, बनकसी- वैघा- रानीमहल सडक रु २५ लाख, दब्छे रानीखर्क बगर सडक स्तरोन्नती वडा नं. ६ रु २५ लाख, कालीगण्डकी नदी पुल विर्घा अरुवाघाट ठुलो लुम्पेक पहादी जोड्न पुलको डिजायन वुल्डनबाट निर्माण गर्ने रु १ करोड ५० लाख मिलाएको छु ।
३९. कालीगण्डकी नदी माथि मोटेरेवल पुलको लागि संघीय सरकार मार्फत कालीगण्डकी पुल रिडी रु ४० लाख, कालीगण्डकी नदी पुल बेल्टारीको लागि रु २० लाख, कालीगण्डकी चण्डी भञ्ज्याङ चिउरीबोट अर्दली पुलको लागि रु १ करोड ६० लाख, बास्टारी मद्रान पुलको लागि रु ३ करोड,
४०. देउराली स्कूल देखि अधिकारी टोल जाने सडक निर्माण, सुन्दरवस्ती मोटरबाटो निर्माणको लागि आवश्यक बजेट मिलाएको छु ।
४१. कन्टिन्जेन्सीतर्फको २० प्रतिशत रकम मर्मतसंभार कोषमा जम्मा गर्ने व्यवस्थालाई लागू गरेको छु।

सामाजिक विकास

४२. आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को लागि सामाजिक विकास क्षेत्रमा कुल रु ३६ करोड ६५ लाखको बजेट व्यवस्था गरेको छु । जसअन्तर्गतका उपक्षेत्रहरु शिक्षा युवा तथा खेलकुद तर्फ रु १९ करोड ५० लाख कुल बजेटको ३२ प्रतिशत , स्वास्थ्य तर्फ रु १४ करोड १४ लाख कुल बजेटको २३ प्रतिशत , पोषणमैत्री तथा बालमैत्री स्थानीय शासन तर्फ रु १ करोड ६५ लाख, लैङ्गिक समावेशिता तथा सामाजिक समानता लैसास तर्फ रु ४३ लाख, खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ रु. ५५ लाख, भाषा तथा संस्कृती तर्फ रु. १८ लाख, महिला बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक तर्फ रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
४३. कालीगण्डकी अस्पतालको १५ शैयाको भवन निर्माणको लागि रु ८ करोड ५९ लाखको व्यवस्था मिलाएको छु।
४४. पोषणमैत्री तथा बालमैत्री गाउँपालिका घोषणा कार्यक्रमको लागि रु. १ करोड ६५ लाखको व्यवस्था गरेको छु ।
४५. पोषिलो झोला, अण्डा वितरण कार्यक्रमको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
४६. कालीगण्डकी गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकहरुको निशुल्क स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रम निरन्तरता गरेको छु जसको लागि रु १ करोड ६० लाख विनियोजन गरेको छु ।
४७. शिक्षा क्षेत्रको लागि शसर्त अनुदान तर्फ १७ करोड ४१ लाखको व्यवस्था मिलाएको छ ।
४८. शून्य होम डेलिभरी, मदिरा लागूपदार्थ दुर्व्यसनीलाई विद्यालय शिक्षा, विभिन्न घुम्ती शिविर, कालीगण्डकी पोषण बैङ्क, गुणस्तरीय पानी ल्याब परीक्षण, स्यमसेविका लगायत अन्य अनौपचारिक क्षेत्रमा काम गर्ने मजदुरलाई योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

४९. कालीगण्डकी गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकहरुको कालीगण्डकी अस्पताल, मिर्मिमा निःशुल्क उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । उक्त अस्पतालमा हुने सम्पूर्ण उपचार खर्च गाउँपालिकाले व्यहोर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । सो लागि रु १५ लाख विनियोजन गरेको छु।
५०. कालीगण्डकी अस्पतालमा विशेषज्ञ सेवा र थप सेवा विस्तारको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरको छु ।
५१. वडा नं. ५ को स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माणको लागि रु ३० लाख विनियोजन गरेको छु ।
५२. स्वास्थ्य क्षेत्रको लागि शसर्त अनुदानबाट कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरी रु. ३ करोड ९ लाखको बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
५३. शैक्षिक क्षेत्रको सुधारका लागि प्रधानाध्यापक र विद्यालयमा कार्यरत विद्यालय कर्मचारीको थप सुविधाको निरन्तरताका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५४. मिर्मी बहुमुखी क्याम्पस पूर्वाधार निर्माण वडा नं. ७ को लागि संघीय सरकारको तर्फबाट प्रदेश सरकारबाट कार्यान्वयन हुने गरी रु १ करोड ६० लाखको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५५. कक्षा ५ र ८ को परीक्षा सञ्चालनको लागि रु ६ लाखको व्यवस्था गरेको छु ।
५६. कालीगण्डकी प्रज्ञा प्रतिष्ठान संचालनका लागि रु १८ लाख बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
५७. विद्यालय क्षेत्रको विकास, स्वास्थ्य चौकीहरुको स्तरोन्नती, विद्यालय कर्मचारीहरुको पारिश्रमिक, खेल क्षेत्रको विकासका लागि आवश्यक कार्यक्रम तथा बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

५८. बालबालिका, महिला मञ्च, दलित, जनजाति, ज्येष्ठ नागरिक, फरक क्षमताका व्यक्ति लगायतको सम्मान र क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक कार्यक्रम र बजेटको बन्दोबस्त मिलाएको छ।
५९. कालीगण्डकी पठन सिप विकास कार्यक्रम कक्षा ३ सम्म सञ्चालन गर्नको लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छ, विद्यालय फूलबारी र हरित विद्यालय निर्माण गर्न, खुसी पाठ्यक्रम सञ्चालन गर्न, शिक्षकको व्यवसायिक क्षमता वृद्धि लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न बजेट व्यवस्था मिलाएको छ ।
६०. शिक्षा क्षेत्रको भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भारको लागि रु २० लाखको व्यवस्था गरेको छ।
६१. आलमदेवी बहुप्राविधिक शिक्षालयको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन, सामुदायिक विद्यालयमा संचालित प्राविधिकधार र क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको लागि छात्रवृत्ति कार्यक्रमको लागि रु १० लाखको व्यवस्था गरेको छ साथै जग्गा प्राप्ति तथा भवन निर्माण लगायतको कार्यका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छ ।
६२. युवा उद्यमशिलाता प्रवर्द्धन गरी आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्नका लागि विदेश हैन विजनेश कार्यक्रमका लागि विजनेश स्टार्टअपका लागि बिउ पूँजीमा अनुदान दिने कार्यका लागि हालको लागि रु १८ लाख विनियोजन गरेको छ ।
६३. युवाहरूलाई स्वयंसेवी र सदाचारी भावना विकास गर्न, स्पोर्ट्स स्कूल सञ्चालन गर्न लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छ ।
६४. दलित र शिल्पी समुदायको जीवन निर्वाहको रुपमा अपनाई आएका परम्परागत पेशालाई व्यवसायिक उद्यमको रुपमा विकास गर्न र बालक्लब र सञ्चाल सञ्चालन गर्न आवश्यक व्यवस्था गरेको छ ।

६५. विद्यालय क्षेत्रको विकास, स्वास्थ्य चौकीहरूको स्तरोन्नति, विद्यालय कर्मचारीहरूको पारिश्रमिक, खेल क्षेत्रको विकास लागि आवश्यक कार्यक्रम तथा बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
६६. एक वडा एक खुला व्यामशाला पार्कको व्यवस्था र योग शिविर सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
६७. होमस्टे सञ्चालन भएका ठाउँहरूमा पूर्वाधार निर्माण गर्न, रोजगार बैङ्क स्थापना गर्न आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
६८. शंखरा पानी ट्याङ्की निर्माण वडा नं. ३ लाई बजेट विनियोजन गरेको छु ।
६९. संघीय सरकार मार्फत सञ्चालन हुने गरी आलमदेवी खानेपानी योजनाको लागि रु ३ करोड, कालीगण्डकी बृहत खानेपानी योजनाको लागि रु ३ करोडको व्यवस्था मिलाएको छु ।
७०. गण्डकी प्रदेश सरकारको तर्फबाट खानेपानी आयोजनाहरू आरखोर्दी खानेपानी वडा नं. २ रु १९ लाख, पाकुरस्याङ्ग लिं खानेपानी सिंचाई योजना वडा नं. ३ रु १० लाख, खोर्दी खानेपानी तथा सरसफाई योजना वडा नं. १ रु १० लाख, विर्घा खानेपानी आयोजना वडा नं. ४ रु ३० लाख, बारीचौर लिं खानेपानी योजना वडा नं. ७ रु १० लाख को लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
७१. खेलकुद महोत्सव तथा अध्यक्ष कप २०८२ सञ्चालनको लागि रु ३५ लाखको व्यवस्था गरेको छु ।
७२. राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय पदक प्राप्त खेलाडीहरूलाई प्रोत्साहन भत्ताको लागि रु १० लाखको विनियोजन गरेको छु ।
७३. चण्डी खेलमैदान मर्मत वडा नं. १ को लागि रु ५ लाख र लालीगुराँस युवा क्लव खेलमैदान निर्माण वडा नं. ६ रु को लागि ५ लाख प्रदेश सरकारको तर्फबाट व्यवस्था मिलाएको छु ।

७४. बिर्घा युथको खेलमैदान, प्युघा खेलमैदान, कुन्दी खोला खेलमैदान, कृषिबारी खेलमैदान, घुरडाँडा फ्रेन्चक्लब मैदान तथा दब्छे खेलमैदान निर्माण गर्न बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
७५. सरकारी सेवामा प्रवेश गर्न इच्छुक कालीगण्डकी गाउँपालिकाका युवाहरुलाई प्रवेश तयारीका लागि आवश्यक कक्षा सञ्चालनका लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
७६. गाउँपालिकाको ऋणात्मक जनसंख्या वृद्धीदरले आगामी ३० वर्षमा कालीगण्डकी गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या १७ हजार ९ सयबाट घटेर ५ हजारमा झर्ने प्रक्षेपण गरिएको हुँदा सक्रिय उमेर समूहको जनसङ्ख्या हालको अनुपातमा कायम राख्न दुई भन्दा बढी सन्तान जन्माउने परिवारलाई बालबालिकाको पालन पोषणमा सहयोग उपलब्ध गराई प्रोत्साहन गर्न चालु आर्थिक वर्षको लागि रु १० लाख विनियोजन गरेको छु ।
७७. विद्यार्थीमा बचतको बानी विकास गर्नको लागि स्थानीय बैंक तथा वित्तिय संस्थाको सहकार्यमा एक विद्यार्थी एक बैंक खाता खोल्ने कार्यक्रमको लागि रु १ लाखको बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
७८. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन हुने गरी टापुर पार्क फाउण्डेशनमा पूर्वाधार विकास निर्माण वडा नं. ५ रु १० लाख, क्षेत्रपाल मन्दिर पूर्वाधार निर्माण वडा नं. ४ रु ५ लाख, नवदुर्गा मन्दिर निर्माण चारघर वडा नं. ६ रु ५ लाख, पशुतिनाथ मन्दिर निर्माण वडा नं. ५ रु ५ लाख, विश्वकर्मा मन्दिर निर्माण वडा नं. ६ इमशिल रु ५ लाख, साउरी मन्दिर पूर्वाधार निर्माण वडा नं. १ प्युँघा रु ५ लाख, कोलडाँडा मनोबिलो पार्क निर्माण वडा नं. ४ रु १० लाख, राधाकृष्ण मन्दिर पूर्वाधार निर्माण वडा नं. २ कोटाकोट रु ५ लाखको व्यवस्था गरेको छु ।
७९. संघीय सकार मार्फत क्षेत्रपाल मन्दिर निर्माणको लागि रु १५ लाखको बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।

८०. लंघाली सामुदायिक भवन निर्माण वडा नं. ५ रु ५ लाख, दुर्गा मन्दिरको पौवा निर्माण वडा नं. ६ रु ५ लाख, बेल भाउजु समुहको भवन निर्माण वडा नं. ३ रु ५ लाख, समाजकल्याण सामुदायिक भवन मर्मत वडा नं. ३ रु ५ लाखको व्यवस्था गण्डकी प्रदेश सरकारबाट मिलाएको छु ।
८१. मत्स्यधाम तथा सुन्दरबस्ती विकासको लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
८२. **आर्थिक विकास**
८३. आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा आर्थिक विकास तर्फ रु. ५ करोड ४६ लाख विनियोजन गर्दा यस अन्तर्गतका उपक्षेत्रहरू कृषि तर्फ रु १ करोड १८ लाख, सिँचाई तर्फ रु २ करोड ३२ लाख, पशु पन्छी विकास तर्फ रु. ५५ लाख, पर्यटन विकास तर्फ रु १० लाख, श्रम रोजगार तथा गरिवी निवारण तर्फ रु. ४६ लाख, बैङ्क वित्तिय तथा सहकारी तर्फ रु २३ लाख, नवप्रवर्द्धन तर्फ रु १८ लाख, उद्योग तर्फ ४४ लाख बजेट विनियोज गरेको छु ।
८४. मिर्मी लिफ्टीड सिँचाईको लागि ४० लाख, टंलेहवा लिफ्टीड सिँचाईको लागि १ करोड १५ लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
८५. भुष्टुङ लिफ्टीड सिँचाई योजनाको लागि गण्डकी प्रदेश विशेष अनुदान मार्फत ४० लाख बजेट व्यवस्थापन गरेको छु ।
८६. सिँचाई तथा कुलो योजनाको लागि रु १२ लाख विनियोजन गरेको छु ।
८७. हेफर सँगको साझेदारी कार्यक्रममालाई निरन्तरता दिदै रु ४५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
८८. कालीगण्डकी गाउँपालिकालाई आर्गनिक पालिकाको रुपमा स्थापित गर्न चालु वर्ष देखि नै संचालन गर्नको लागि सुक्ष्म जैविक मल उद्योग आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
८९. किसानलाई सहकारी मार्फत बिक्रीको आधारमा अनुदान दिन र भान्सा सुधार कार्यक्रमलाई बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

९०. रुरु क्षेत्रसँगको साझेदारीमा जीपलाइन निर्माणको लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
९१. पुष्प खेती प्रवर्द्धन र प्रशोधन कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९२. खेतीयोग्य जमिनलाई बाझो राख्ने कार्यलाई निरुत्साहित गर्नको लागि लागिको लागि सामूहिक खेती र भूमि बैङ्क कार्यक्रम सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
९३. बेसार, गेडागुडी, च्याखला, अदुवाजस्ता कृषिजन्य उत्पादनको लागि आवश्यक प्याकेजिङ / लेभलिङ/ ग्रेडिङ र ब्रान्डिन गर्ने कृषि संकलन केन्द्र मार्फत कृषिजन्य उत्पादनहरूको संकलन गरी कृषि एम्बुलेन्समार्फत कृषि बजारको पहुँच स्थापना गर्ने कार्यका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
९४. रैथाने बालीहरूको संरक्षण गर्नको लागि बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
९५. ड्रागन फ्रुट बगैचा सञ्चालनको लागि रु १२ लाख बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
९६. पशु पन्थी स्वास्थ्य उपचारको लागि औषधी तथा ल्याब टेस्टका सामाग्रीहरू खरिदको आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
९७. शित भण्डारको सञ्चालन र व्यवस्थापनको लागि वजेट व्यवस्थापन मिलाएको छु ।
९८. फलफूल खेती योग्य जमिनको माटो परीक्षण गर्ने र सम्भाव्यता नतिजा प्राप्त भएका स्थानहरूमा किवि, एभोकाडो, लिची, मेवा, केरा, आँप आदि फलफूलको सघन खेती गरी फलफूल पकेट क्षेत्रको विकासका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु । सिप्लिगानको खेतीलाई प्रोत्साहन गर्न पकेट क्षेत्र र चिउरीको पकेट क्षेत्र विकास गर्ने एवं विरुवा संकलनको लागि बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

९९. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनको लागि कुल रु ४० लाख व्यवस्था मिलाएको छु ।
१००. कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१०१. गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रमको सञ्चालनको लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
१०२. गरिबी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम सञ्चालनको लागि रु १४ लाख बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।
१०३. गण्डकी प्रदेश सरकारबाट कार्यान्वयन हुने गरी घाकुर तल्लो माथिल्लो कुलो निर्माण वडा नं. ४ रु ११ लाख, विर्घाटार एकिकृत सिंचाई योजना वडा नं. ३,४ रु २० लाख, जरुवापानी गैरीटार सिंचाई योजना वडा नं. ७ रु १० लाख, जरुवा सिंचाई योजना वडा नं. ५ रु १० लाख, बराचौर तल्लो सिंचाई आयोजना वडा नं. ४ रु ५ लाख, बारीचौर लि. सिंचाई योजना वडा नं. ७ रु ५ लाख, माटोमुरी सत्तरी खोला खेत कुलो सिंचाई योजना वडा नं. ४ रु ५ लाख, कल्से माझ कुलो सिंचाई योजना वडा नं. ७ रु ५ लाख, व्यवस्था मिलाएको छु ।
१०४. बेल्टारी फाँट रातचौर लिफ्टिड सिँचाईको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था संघीय सरकार मार्फत मिलाएको छु।
१०५. भुष्टुङ, किपट र लसर्घा कोटाकोट लिफ्टिड सिँचाईको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
१०६. **वन वातावरण तथा भूसंरक्षण**
१०७. आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा वन वातावरण, भूसंरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन तर्फ रु ६० लाख विनियोजन गरेको छु ।
१०८. वातावरण तथा जलवायु संरक्षणको लागि पुराना चौपारीहरूको संरक्षण तथा रिजार्ज पोखरी निर्माणको लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।

१०९. सटुका पहिरो नियन्त्रण र सुलसुले खोला तटबन्ध वडा नं. २,३ रु २५ लाख, सटुका केरावारी पहिरो नियन्त्रण वडा नं.३ रु ५ लाख, चिदी पहिरो नियन्त्रण वडा नं. २ रु ५ लाख, बडहरकुना शिला संरक्षण वडा नं. २ रु ५ लाख गण्डकी प्रदेश सरकारबाट व्यवस्था मिलाएको छु ।

११०. फलफूल वृक्षारोपण तथा कृषि वन कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।

१११. वातावरण मैत्री वडा र गाउँपालिका घोषणाको लागि रु ५ लाखको बजेट विनियोजन गरेको छु।

संस्थागत विकास तथा सुशासन

११२. आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा संस्थागत विकास, न्याय, सुशासनको लागि ३० लाखको व्यवस्था मिलाएको छु ।जस अन्तर्गत संगठन तथा सेवा प्रवाह, राजश्व तथा स्रोत परिचालन, योजना र विकास तर्फ बजेट विनियोजन गरेको छु ।

११३. शैक्षिक आविष्कार केन्द्र निर्माण गर्न, शैक्षिक गुरु योजना, सडक गुरुयोजना र पर्यटन गुरुयोजना बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

११४. कर्मचारी कल्याण कोष संचालनको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

११५. अनौपचारिक क्षेत्रमा काम गर्ने कर्मचारीको लागि योगदानमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कोष लागि रु १० लाख को व्यवस्था गरेको छु ।

११६. स्थानीय सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सुधार गर्नको लागि कर्मचारीको क्षमता वृद्धी गरी दक्ष र उत्साही बनाउन प्रोत्साहनको लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।

११७. गाउँपालिकाको समग्र विकास तथा सेवा प्रवाहका विषयमा नियमित रुपमा जनतासँग दोहोरो संवाद कायम गर्ने कार्यका लागि हाम्रो कालीगण्डकी

गाउँपालिका कार्यक्रम र प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाहका लागि बजेट व्यवस्था मिलाएको छु ।

११८. अब म आगामी आर्थिक वर्ष का लागि तय गरिएका राजस्वसम्बन्धि नीतिहरूको व्यहोरा पेश गर्दछु।
११९. कर सिर्जना, कर दायित्व र कर लाभका विषयमा प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गरी कर असुली गर्ने कार्यका लागि ठोस र प्रभावकारीरूपमा कार्य गरिनेछ ।
१२०. नागरिकलाई सिर्जना भएको कर दायित्व भुक्तानी गर्ने र गाउँपालिकाबाट सेवा सुविधा प्राप्त गर्ने कार्यलाई प्रत्यक्ष सम्बन्ध स्थापना गरी सेवा प्राप्तिका लागि कर दायित्व अनिवार्य चुक्ता गरेको हुनुपर्ने गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाएको छु ।
१२१. क्षेत्रगत रूपमा बढी कर तिर्ने करदातालाई पुरस्कार र कर समयमा भुक्तानी नगर्ने करदातालाई दण्डको व्यवस्था मिलाएको छु ।
१२२. एकीकृत सम्पत्ती करलाई कडाइका साथ लागू गरिनेछ । संरचना निर्माण गर्दा नक्सा पासको व्यवस्थालाई अनिवार्य गरिनेछ । हालसम्म नक्सा पास नभएका संरचनालाई कानूनी व्यवस्था गरी निश्चित समय प्रदान गरिनेछ ।
१२३. करका दरहरूमा आवश्यक परिमार्जन गरेको छु ।
१२४. सभाध्यक्ष महोदय,
१२५. चालू आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को हालसम्मको यथार्थ खर्च तथा आर्थिक वर्ष अन्त्यसम्ममा हुने अनुमानित खर्चको विवरण र आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का लागि अनुमानीत आय र व्ययको श्रोतगत र योजनागत विवरण पेश गरेको छु । वडास्तरीय योजनाहरूको व्यवस्थित विवरण अनुसूचिमा संलग्न रहेको छ । अन्य योजनाहरूको विवरण आयोजना बैंकमा समावेश गरिएको छ ।
१२६. सम्मानित गाउँसभाबाट पारित आगामी आर्थिक वर्ष ०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रमले परिकल्पना गरेका समाजवाद उन्मुख लोककल्याणकारी स्थानीय सरकारका लक्ष्य प्राप्तिका लागि यो बजेटले महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउनेछ भन्ने

विश्वास लिएको छु । बजेट निर्माण गर्ने क्रममा सहयोग पुर्याउनुहुने गाउँपालिकाका श्रद्धेय अध्यक्षज्यू, वडाध्यक्षज्यूहरु, कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु, गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु, राजनीतिक दलका प्रतिनिधीज्यूहरु तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरुमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । सबल र सक्षम ग्रामिण अर्थतन्त्रको निर्माण, रोजगारी सिर्जना र युवासहितको ग्रामिण वस्ति सिर्जना गर्ने कार्यमा लक्षित गरिएको प्रस्तुत बजेट समृद्ध गाउँपालिका सुखी नागरिकको गाउँपालिकाको लक्ष्य पूरा गर्नका लागि प्रभावकारी हुनेछ । प्रस्तुत बजेट तथा कार्यक्रमहरुको पूर्ण कार्यान्वयनमा सम्बद्ध सबै पक्षको रचनात्मक सुझाव, साथ र सहयोग प्राप्त हुनेछ भन्ने समेत विश्वास व्यक्त गर्दछु।

धन्यवाद